

Programska oprema (eng. software)

Da bi računalo radilo, osim strojnog dijela, mora imati i programski dio opreme. Za razliku od strojnih dijelova, programska oprema nije fizički dio računala, već nastaje procesom programiranja. Programiranjem nastaju **programi** pomoću kojih ćemo obavljati različite zadatke na računalu (npr. pisanje teksta, obrada slike, gledanje filmova...). Programska se oprema dijeli na dvije velike skupine:

1. Sistemska programska oprema (eng. *System software*)
2. Korisnička programska oprema (eng. *Application software*)

1. Sistemska programska oprema

U sistemske softver spadaju oni programi koji ne služe direktno korisniku za obavljanje nekog konkretnog zadatka, nego služe za smisleni i sigurni rad samog računala. U ovu grupu softvera između ostalog, spada:

a) Operacijski sustav

Neki od najpoznatijih su:

- Microsoftovi operacijski sustav **Windows** (XP, 7, 8, 10 ...)
- **Mac OS** za Appleova računala (klasični Mac OS, Mac OS X)
- različite distribucije besplatnog operacijskog sustava **Linux** (Fedora, Ubuntu, Debian, **Mint**,...)
- Unix koji se često koristi za servere
- Operacijski sustavi za mobilne telefone : **Android** (Google), BlackBerry OS (RIM), **iOS** (Apple)

Windows 10

b) **Pogonski programi (eng. driveri)** – skupina programa koja omogućuje rad pojedine komponente računala npr. printera.

c) **Pomoćni i uslužni programi (eng. Tools and Utility programs)** u koji spadaju antivirusni programi, programi za čišćenje diska, programi za kompresiju datoteka, čistači registra, ...

2. Korisnička programska oprema

Ovu skupinu programa još nazivamo i aplikativni softver, odnosno aplikacije a u skupinu spadaju oni programi koji pomažu korisniku u **obavljanju nekog određenog zadatka**.

Neki od najčešće korištenih programa su:

a) programi za unos i obradu teksta: OpenOffice Writer (free.), Notepad, MS Word, Word Pad...

b) programi za crtanje i obradu slika i fotografija: Picasa (free.), Adobe Photoshop, OpenOffice Draw (free.), MS Paint, CorelDraw, ...

c) programi za korištenje Interneta: Mozilla Firefox (free.), Opera (free.), Google Chrome (free.), Microsoft Edge, ...

d) za izradu prezentacija: MS Power Point, Prezi (free.), OpenOffice Impress (free.), Adobe Flash, ...

e) za reprodukciju multimedije: Winamp (free.), GOM player (free.), VLC player (free.), Windows Media Player, ...

f) za rad s proračunskim tablicama: OpenOffice Calc (free.), MS Excel, ...

g) za zabavu i igru

Programi (aplikacije) se ponekad nalaze i u **programskih paketima**, koji se sastoje od više različitih programa za različite namjene.

Neki od najpoznatijih programskih paketa su:

1. **Microsoft Office** – koji sadrži programe: Word, Power Point, Excel, ...

2. **Adobe Creative Cloud** – sadrži programe Photoshop, Illustrator, Premiere,...

